

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ד אלול תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות עו | דף הכולל: כתובות פז.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן נ"ב עד אמצע סעיף א' "ומכל מקום".
מוסר: שמירת הלשון - פרק ו' 'הג"ה עוד' עד סוף פרק ו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הכניעה פרק ה' 'והחמישי כאשר יחשוב בגדולת הבורא' עד פרק ו' 'והחמישי הכניעה בענייני עולמו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

היום כ"ד באלול – יומא דהילולא של מרנא החפץ חיים זי"ע: יום חיזוק עולמי ללימוד הדף היומי בהלכה | "קבלתי השנה מהשמים חמשה בנים ושש בנות, וכבר חילקתי את כולם!" | 5 דברים שאולי לא ידעתם על חיבור ספר 'המשנה ברורה' | 2492

יומא דהילולא

היום כ"ד באלול - 89 שנה לפטירת מרן ה'חפץ חיים' זי"ע

סדרה של מבצעים לעידוד הלימוד של הלכות שמירת הלשון ואהבת חסד במוסדות הלימוד ולפרטיים, לרגל היארצייט ולקראת תחילת מחזור לימוד חדש שיחל בראש השנה

בימים אלו, לרגל היארצייט של מרן החפץ חיים ולקראת תחילת מחזור לימוד חדש בספריו שמתחיל בראש השנה הבעל"ט, יוצאים ב'אגודת נוצרי לשון' בסדרת מבצעים לעידוד הלימוד בספריו:

לתלמודי תורה ובתי ספר יסודיים - חלוקה חינוך של ספרי לימוד מצוירים לפי שכבות הגיל: חוברת 'אלוקי נצור לשוני מרע' - הלכה מעובדת לגיל הרך עם תמונת של יוני גרשטיין, ספר 'גם אני נוצר לשוני' עם ציורים של ר' בייפוס וקומיקס 'אני ולשוני' עם ציורים של מ' וינרב לכיתות הביניים, וכן ערכות לימוד מיוחדות לתלמידים/ות. לכיתות הגבוהות - ספרי 'נצור לשונך' או 'קיצור חפץ חיים' או ספר 'אהבת חסד'. לפרטים 0527172627, או 0548481627, או 02-5800875. להורים המעוניינים ללמוד עם ילדיהם - חלוקת הספרים הנ"ל בכריכה רכה ב-5 שקלים בלבד. לפרטים על תחנת החלוקה הקרובה לביתכם טל' 02-5821180. לבתי כנסת, ישיבות וכוללים הפותחים שיעורים - חלוקת ספרי 'אהבת חסד' חינוך. לפרטיים המעוניינים לקבוע לימוד

רבנו בעל ה'חפץ חיים' שנלב"ע בראדן לפני שמונים ותשע שנים - ממשיך 'לחיות', באשר רבבות-רבבות ברחבי העולם היהודי ממשיכים ללמוד יום יום בספריו הקדושים, ולצעוד בדרך הסלולה שהוא הותיר אחריו בנושאים החשובים של שמירת הלשון ובין אדם לחברו.

לפני שנות דור חילק הרה"ג רבי יהודה זאב סגל ממנצ'סטר את ספרו של החפץ חיים לשתי הלכות ביום לפי לוח לימוד יומי, מה שהפך את הלימוד לנחלת הכלל, ובשנים האחרונות חולק גם ספרו 'אהבת חסד' במתכונת כזו, כאשר המונים מכל שכבות הציבור מצטרפים ליוזמה המבורכת ומתחילים בלימוד היומי הזה של הלכות החסד. לימוד זה בספר 'אהבת חסד' - מעלה עצומה יש בו, באשר הלכות שמירת הלשון הן בבחינת 'סור מרע', ואילו הלכות אהבת חסד, וכן הלכות אהבת ישראל שצורפו אל הספרים - הן בבחינת 'עשה טוב'. כי כשהלב מלא באהבת ישראל - ממילא פוחת היצר הרע והרצון לדבר דיבורים אסורים ולשון הרע...

בספר יינתנו הספרים במחיר מיוחד של 5 שקלים בלבד! לפרטים
02-5821180 או 0533105891.
לסמינרים ותיכונים - חלוקת ספר 'אהבת חסד' ב-5 שקלים
בלבד!! 0548404817. דרושות מתנדבות שמוכנות לפתוח סניף

בסמינר שלהן.
בנוסף, ניתן לשמוע שיעורים בכל הנושאים הקשורים
להלכות שמירת הלשון ובין אדם לחברו, באידיש ובעברית, בטל'
03-6171132.

יומא דהילולא

בחיזוק גדול לקראת הימים הנוראים, מצטרפים ללימוד הדף היומי בהלכה:

היום: יום הילולת מרנא החפץ חיים זיע"א מתחזקים בלימוד ההלכה במשנה ברורה ובהלכות שמירת הלשון

במהלך יום היא"צ למעלה ממיליון ילדי תשב"ר ובנות בית יעקב בכל העולם היהודי ילמדו הלכות שמירת הלשון ובסדר הלימוד המיוחד של דף היומי בהלכה שהופץ על ידי דרשו • במסגרת יום החיזוק המיוחד יושמעו דברי חיזוק בין היתר מפי מרן פוסה"ד רבי משה שטרנבוך שליט"א, מרן הגה"ג רבי ראובן אלבז שליט"א, הרה"ג יוסף בנימין פינקוס שליט"א ועוד • תכני החיזוק יועברו בשידור חי בקו טלפון ייעודי שמספרו 072-3809292

בהלכה. הדפים כוללים גם פרקי תהילים לפי סדר אותיות שמו של בעל ההילולא, וכן סיפורי קודש אודות גדולתו הנוראה של מרנא החפץ חיים, והחשיבות הרבה של ההקפדה על הלכות ברכות.

בקרב הציבור עדיין מהדהדים הרשמים העזים ממעמדי הסיום הכבירים שנערכו ברחבי תבל בהשתתפות עשרות אלפי מסיימים, כאשר כל גדולי ישראל שהשתתפו במעמדים העלו שוב ושוב על נס את החשיבות העצומה דווקא בדור זה לקבוע זמן קבוע ביום ללימוד הלכה כסדר. מרנן ורבנן גדולי ישראל הדגישו את החשיבות שבעמידה בכור המבחן, ללמוד ולעשות לשמור ולקיים את כל דברי התורה הזאת.

לרגל יומא דהילולא של אותו צדיק, כמידי שנה בשנים האחרונות, נערכה תכנית חיזוק מיוחדת שמשודרת לכל רחבי תבל, וכוללת דברי חיזוק ממרנן ורבנן שליט"א, שירי התעוררות ואת יומן המסע המטלטל "המסע לראדין" שנכתב ע"י הסופר ר' נחמן סלצר. במסגרת יום החיזוק המיוחד יושמעו דברי חיזוק בין היתר מפי מרן פוסה"ד רבי משה שטרנבוך שליט"א, מרן הגה"ג רבי ראובן אלבז שליט"א, הרה"ג יוסף בנימין פינקוס שליט"א, הרה"ג שלמה מילר שליט"א, הרה"ג דוד הופשטר שליט"א.

בדרשו אומרים כי המטרה המרכזית היא להוסיף עוד ועוד חיילים לתורה, ולצרף עוד ועוד יהודים למעגל הלומדים. ניתן להצטרף בכל שלב ללימוד הדף היומי בהלכה כסדר, וגם מי שלא התחיל בסימן א, בתחילת המחזור, יכול לקבל על עצמו להצטרף ללימוד כקבלה טובה לקראת יום הדין" אומרים בארגון 'דרשו'. "רואים במוחש שמי שמקבל על עצמו ללמוד הלכה מידי יום כל סדר יומו, שיחו ושיגו משתנים לגמרי, והוא הופך ממש לאדם אחר. וכמובן שהמבחנים מאפשרים לא רק את לימוד התורה, אלא את ידיעת התורה, כדי לדעת לחיות כמו יהודי".

התכנים המחזקים והמרגשים יועברו בקו שמספרו:
072-3809292

המוני עמך בית ישראל מתחזקים היום - יום הילולת מרנא החפץ חיים שנתקבע בכל תפוצות ישראל לחיזוק בלימוד דבר יום ביומו בספר המשנ"ב אותו כתב הפוסק לדור אחרון ובלמוד הלכות שמירת הלשון.

הדף היומי בהלכה במשנה ברורה, הפך בשנים האחרונות לנחלת כלל ישראל הקובעים מדי יום שיעורים ולימוד כסדר בהלכות הנצרכות ונדרשות לכל יהודי לידע דבר יום בימו, למען ילך ויצעד בדרך התורה על כל צעד ושעל.

בימים אלו רבבות יהודים לומדים את הלכות ברכות, ומרחיבים את ידיעותיהם אודות פרטי ההלכה המורכבים העוסקים בהודיה שחייב כל יהודי להודות לקב"ה על שנתן מידו הפתוחה המלאה והרחבה. הלומדים בסדר הלימוד של הדף היומי בהלכה מרבים לספר כיצד לימוד זה השפיע עליהם ושינה את חייהם, כאשר יש בידם קנין ידיעה בהלכות אורח חיים הנוגעות לחיי המעשה, כאשר יש רבים אשר הוסיפו על לימודם גם את המבחנים החודשיים של 'דרשו' על המשנה ברורה ואף מקבלים מילגת תמריץ על כך.

בנוסף, כמידי שנה גם השנה ביום ההילולא, למעלה ממיליון ילדי ישראל מתלמודי תורה וסמינרים לבנות בכל העולם היהודי, ביותר מ-25 מדינות, מדרום-אפריקה וונצואלה, ועד ערבות רוסיה, ילמדו בלימוד היומי בשמירת הלשון חפץ חיים ובהלכות שעל פי סדר הדף היומי בהלכה.

דרשו קיים מבצע חובק עולם להדפסת והטסת דפי לימוד ותפילה למוסדות החינוך, לשיבות הקדושות, לתלמודי התורה ולבתי החינוך של 'בית יעקב', כשכל שכבת גיל מקבלת דפים ייעודיים עם חומרים המותאמים לרמתה הלימודית, ב'משנה ברורה' וב'חפץ חיים'.

מהדורה מיוחדת של דפי לימוד ותפילה הודפסה במיוחד עבור תלמידי הת"תים שעדיין אינם לומדים 'משנה ברורה', ובה תמצית הלכות ברכות, הנלמדות באותו יום במסגרת תוכנית 'הדף היומי

שאלו את מרן רבי חיים עוזר זצ"ל על כך שהוא מקשיב לדברי מרן הח"ח והרי הוא מדבר דברים פשוטים המתאימים לפשוטי עם. ויש שתי נוסחאות מה היתה תשובתו...

הגאון הגדול רבי אברהם יצחק קוק שליט"א רוממות דברי אדם גדול לגדל לב שזמעייהם וקוראיהם
ליום הזיכרון של רבן של ישראל מרנא החפץ חיים זצ"ל - כ"ד באלול תשפ"ב

"נאמרים באמת", היינו שנאמרים בשלמות האמת, וכלשון רבן של ישראל המסילת ישרים "והוא מה שהנביא צווח ואומר" וכו', שפשוט הוא שהנביא כשאומר דברים אלו אינו מוסרם בלחישת אלא בכל עצמתם והוא צווחם ואומרם, וגם כשהם כתובים יכול בעל הנפש לשמוע קול ה' בכח שמונח בהם.

וזהו מה דאיתא בגמ' (יומא ס"ט ע"ב) שמתחילה תיקן משה רבינו לומר "האל הגדול הגבור והנורא", ואח"כ אתא ירמיה ואמר נכרים מקרקרין בהיכלו איה נוראותיו, לא אמר נורא. אתא דניאל, אמר, עכו"ם משתעבדים בבניו, איה גבורותיו, לא אמר גבור. ואח"כ באו אנשי כנסת הגדולה, ואמרו שאדרבה, זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו, שנותן ארך אפים לרשעים. ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות. ומקשינן, איך ירמיה ודניאל עקרו תקנתא דתקין משה, ותירץ רבי אלעזר, מתוך שידועין בהקדוש ברוך הוא שאמיתי הוא, לפיכך לא כיזבו בו. ביאור הדברים, שאמנם גם ירמיה ודניאל ידעו שהקב"ה גבור ונורא, והאמינו בכך בכל לבם, אבל היתה להם קושיה והחשיבו את חוסר התרוץ כחוסר שלמות בידיעת הלב, עד שבאו אנשי כנה"ג ותרצו קושייתם ובוה נעשו הדברים מיושבים על הלב באמת מושלמת.

ונעים זמירות ישראל כ"ק האדמו"ר ממודז'ץ זצ"ל [שניגוני הם ניגוני הלב כנודע] העיר על נוסח תפלת הימים הנוראים כשפותח הש"ץ תפלת שמו"ע מנגן את המילים הא' הגדול הגיבור והנורא בהתאמצות ובהאנחות אֵי אֵי וכו', ואומרם לא כבשאר ימות השנה שאומרים באופן פשוט [ובניגוני ימים אלו יש בהם סודות עמוקים כנודע]. ואמר, כי בר"ה שהוא זמן של "וטהר ליבנו לעבדך באמת - כי אתה אלקים אמת ודברך אמת וקיים לעד", והתפילה היא "באמת", וכשמגיעים לומר "הקל הגדול הגבור והנורא" הרי מתעוררת השאלה, היכן גבורותיו היכן נוראותיו, וע"ז התשובה היא כמו שמובא בגמ' הנ"ל, שאמנם עכו"ם מקרקרים אבל הן הן גבורותיו וכו', וא"כ יש כאן קושיא ותירוץ, וזהו שמנגנים אֵי אֵי להשיב עומק הדברים אל הלב. והוסיף שזוהי בקשתנו מהקב"ה "רומה ה' בעוזך נשירה ונזמרה גבורותיך", היינו שבקרוב תתגלנה גדלות כל גבורות ונוראות השי"ת, ולא נצטרך לנגן כמו בימים נוראים כדי להבין הן הן גבורותיו, אלא נזכה ל"גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה", ואז "נשירה ונזמרה גבורתך", פי', שאז

דברי הראשונים "פועלין מאד בלב קוראיהן" רבנו מרן הח"ח זצ"ל בסוף הפתיחה לספרו, כותב "ואבקש לידידי הקורא, שזאת הפתיחה יקרא ויחזור ויקרא, כי היא בודאי מועילה לענין זה על להבא יותר מן הכל, כי היא מלוקטת מאת הראשונים אשר דבריהם קדושים וטהורים בוערות כמראה הלפידים, ובודאי שמרו את עצמן ממדה גרועה הזו עד תכליתה, על כן דבריהן פועלין מאד בלב קוראיהן".

בספר "שפתי כהן" - שיעורים על הספר "חפץ חיים", שיצא לאור לאחרונה, מאת הגאון הגדול רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א ראש ישיבת "מאור התלמוד" וחבר מועצה"ת, כתב שמדברי מרן הח"ח הללו למדנו שכשם שדברי אדם גדול היוצאים מן הלב גדול כוחם ועוצמתם לבקוע סגור הלב ולהכנס לתוכו, כך גם דבריו מתוך הכתב גדול כוחם להתקבל, וכמו שאומרים בשם מרן רבי ירוחם ממיר זצ"ל שעיקר הנפ"מ אינה "מה אומרים" אלא "מי האומר". את אותם דברים יכול האחד להגיד ודבריו לא ישמעו, והשני יאמרם וישמעו משום שכח אמירתו היא כעין דברי השי"ת שדבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים. וזהו שכתב הח"ח שכיון שהראשונים דבריהם קדושים וטהורים ובערים כמראה הלפידים ושמרו עצמם ממדה גרועה הזו עד תכליתה פועלים דבריהם מאד בלב קוראיהן. היינו שדברי קדשם של רבותינו הקדושים גדולה עוצמתם כפצצת עומק בוקעת שריון, ובלבד שהאדם יהיו אוזניו ולבו מכוונים לשמוע דברי תורה, ואם אינו עושה כן הריהו כמטה "פצצה" לכוון אחר, ר"ל.

דברי הנביאים "אמת" וגם "נאמרים באמת" זהו הפשט במה שאומרים בברכות ההפטרה "אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת", פרוש הנאמרים באמת" אינו שהם דברי אמת, שזה פשיטא, כמבואר ב"ג עיקרים" "אני מאמין באמונה שלמה שכל דברי הנביאים אמת", שהרי זה ברור שמה שבחר הקב"ה בנביאיו הוא מפני שהם אומרים את דבריו, שהם בודאי דברי אמת. אך הפשט בזה הוא שאמנם זה ודאי שדברי הנביאים הם אמת, אמנם גם דברי אמת יכול אדם לאומרם שלא "באמת", והיינו שהוא אומר אותם אבל אינו חי אותם, וא"כ אין פיו ולבו שוים, ונמצא שאומר דברי אמת, שכך וכך אמר הקב"ה, אבל הוא לא חי אותם ואינו אומרם "באמת", וזהו שבחם של הנביאים שרצה בדבריהם שהם גם "דברי אמת" וגם

נשיר ניגון של שמחה במילים "הקל הגדול הגבור והנורא", כי כבר תתבטל הקושיא ויכירו כל העולם "כל מלכותיך".

שמיעת בת הקול היוצאת מהר סיני

בחדדים (מצוות התלויות בארץ ישראל פרק ז') כתוב דבר נפלא, שבשעה שאדם מקשיב לחכם המוכיח הרי הוא שומע בתוך דבריו את הבת קול היוצאת בכל יום ויום מהר סיני, של דברי התורה בגדולת נתינתן, ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. ונראה שהן הן דברי הח"ח שדברי הראשונים הם "קדושים וטהורים בוערות כמראה הלפידים", פי', כמו הלפידים שהיו בוערים בהר סיני בשעה שהקב"ה דיבר עמנו, והיינו שכיון שדבריהם מכוונים לאמיתתה של תורה, א"כ כל מילה שלהם היא דבר ה', וממילא הדברים ממש בוערים כמראה הלפידים, והמקשיב להם ה"ז כאילו מקשיב למעמד הר סיני ולבת קול היוצאת מהר סיני, ומכיר כבוד התורה וחש בחוסר הכבוד כשאין העסק בה ברוממות גדולה זו.

ויש אנשים שזוכים שכששומעים דבריהם יכולים לשמוע את התורה כנתינתה, וניכר בדבריהם ש"זאת התורה אשר שם משה", ומי שמכיר בכך מקשיב אליהם ושומע בהם את דבר ה'.

זהו עומק הפשט במעשה עם מרן רבי שמעון שקאפ זצ"ל שלמד בישיבת ואלאז'ין הק', ובתחילה לא היה נכנס לשמוע בקביעות את שיעורי הנצי"ב, כי לא התאימו לפי מהלך לימודו, ואמנם ידעו כולם שהנצי"ב הוא מרא דכולא תלמודא, אבל אופן לימודו לא התאים לר' שמעון לפי המהלך שלו. עד שפעם אחת כשהיתה לו קושיא ברשב"ם בב"ב, ניגש לשאול את הנצי"ב, וענה לו הנצי"ב שבשביל להבין את הרשב"ם הזה כבר צם ארבעים תעניות, ואף היה בקבר של אחד מגדולי ישראל להתפלל על כך, ועדיין אינו מבין אותו. תיכף כששמע ר' שמעון דברים אלה החליט שמלמחרת הוא נכנס לשיעוריו של הנצי"ב. והסביר, שכל זמן שלא שמע זאת סבר שלנצי"ב יש הבנה אחת ולו יש הבנה אחרת ואינו זקוק לשמוע את דבריו, אך אם כל כך עמל הנצי"ב על תורתו הרי שכל דבריו הם הדברים שנאמרו למשה מסיני, וא"כ ע"י שמיעת דבריו ניתן להתחבר לדברים האמיתיים כנתינתן מסיני, ובודאי שזהו המהלך האמיתי. [ואף שעדיין היה לגרש"ש את המהלך של עצמו, מ"מ כיון שזאת תורה לאמיתתה אין נפ"מ במה שזה לא המהלך שלו. וכמעשה שהיה בהגה"צ רבי גדליה נדל זצ"ל שפעם דיבר בהערצה על הגאב"ד דטשעבין זצ"ל ושאלוהו אותו הרי הוא לומד בסגנון אחר משלנו ומדוע מזכיר דבריו בהערצה כה גדולה, והשיב שהגאב"ד דטשעבין זצ"ל יודע את כל התורה כולה בכל מקום והתורה פרושה לפניו, ולכן אף שלנו יש מהלך שונה משלו, אבל לכל מילה שלו יש צורה אמיתית של תורה].

וכבר ידוע גודל עמלו של הנצי"ב שתהיה תורתו לאמיתתה, שהיה יום אחד שלא אמר שיעור בישיבה בואלאז'ין, ונימק עצמו, שבכל יום הוא בוכה ב"אהבה רבה", וגם באותו יום בכה ב"אהבה רבה" אבל לא היה בכיו מספיק בשביל להגיד שיעור ברבים. אז

ביום כזה שהבכי והתחנונים שלו ב"אהבה רבה" לא היו מספיקים כראוי בשביל להגיד שיעור ברבים, לא אמר באותו יום שיעור...

דברי החפץ חיים הם "דבר ה'" בעצמו

וכן אמר מרן רבי חיים עוזר זצ"ל על הח"ח כששאלוהו על כך שהוא מקשיב לדברי מרן הח"ח והרי הוא מדבר דברים פשוטים המתאימים לפשוטי עם. ויש שתי נוסחאות מה היתה תשובתו: נוסח אחד, שדברי הח"ח הם כמו מן, וכמו שבמן היה כל אדם טועם כרצונו כך גם דבריו של הח"ח, הפשוטים טועמים בדבריו טעם אחד והמעמיקים יותר טועמים טעם אחר. ונוסח שני אמרו, שאמר שהח"ח זה "התורה בעצמה" ולכן כמו שחומש יכול ללמוד ילד בחיידר ויכול ללמוד אדם גדול שלמד כבר בעיון את כה"ת כולה, כך גם דברי הח"ח הן הדברים שנאמרו למשה בסיני, וכל אחד מבין את דבריו הח"ח ברמה שלו. והיינו שאין להקשות מדוע הוא שומע את מה שהח"ח מסביר דברים הנראים כפשוטים, כי הח"ח אומר את דבר ה' כפי שהוא, ואין כאן הסברים בדבר ה' אלא זהו דבר ה' בעצמו עם כל קדושתו עומקו והיפוקו.

"כסף נבחר לשון צדיק לב רשעים כמעט"

ואכן, רואים הדבר בחוש, שכשאנשים אמיתיים מדברים, כולם מקבלים את דבריהם גם אם אין משמיעים חידושים גדולים. וכן סיפר הגאון הגדול הנ"ל שראה אצל מרן המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל, שדיבר בקעמפ תורני בפני בחורים, אף כשלא אמר חידושים גדולים, אלא קרא דברי רבנו יונה ופירשם, ואם מישהו אחר היה אומר את אותם הדברים אף אחד לא היה בא לשמוע, אך כשהוא דיבר כולם הטו אוזן לשמוע. וכן כשאמר קדיש דרבנן היה ניתן לשמוע בכל מילה ומילה "דרשה שלמה": "על ישראל ועל רבנן וכו'", והיה אפשר לראות בחוש את אמתת דברי מרן רבי ירוחם זצ"ל שאין נפק"מ מהו הנאמר אלא מי הוא האומר.

אולם, למרות שכתב הח"ח שבודאי שמרו הראשונים את עצמם וכו' על כן דבריהם פועלים מאד בלב קוראיהן, והיינו כי הדברים באמת הם דברי התורה בעצמם, מ"מ אין זה מוכרח להיות שזה יפעל בלב קוראיהן, רק כוונתו שזה יכול לפעול, אבל, מוסיף הח"ח שצריך ש"יקרא ויחזור ויקרא". כלומר גם מצד המקבל צריך לפתוח את לבו לקבל הדברים. ואם אחד קורא ורואה שהדברים אינם משפיעים עליו, צריך לשים הדברים על הלב. וכמו שכתב רבנו יונה (שע"ת ש"ב מאמר כ"ו) שע"ז נאמר (משלי י', כ') "כסף נבחר לשון צדיק לב רשעים כמעט", והיינו ש"מוסר הצדיק זך בלי סיג ולשונו נבחר, אבל לב הרשעים השומעים מוסרו רגע אחד הוא", שאף שדברי הצדיק נכנסים לכאורה ללב השומע בשעת אמירתם, אבל תיכף אח"כ אם אינו משתדל להקשיב ולהשיב הדברים אל לבו נדחים הדברים מלבו החוצה, ולכן ממשיך רבנו יונה שם ש"צריך האדם בשמעו המוסר לעורר נפשו ולשום הדברים אל לבו, ולחשוב בהם תמיד, ועליהם יוסיף לקח, ומלבו יוציא מליו, ויתבודד בחדרי רוחו, וישוב יהפוך יד תוכחתו על נפשו, ולא יסמוך על תוכחת המוכיח לבדו. ותוכחתו לבקרים ולרגעים תהיה, עד אשר תקבל נפשו המוסר, ועד אשר

שביאר מאחז"ל (סנהדרין ל"ד ע"א) שהתורה מתפוצצת לכמה ניצוצות, כי בתחלה מתלהטת, ואז נראים בה כל האורות הראויים לענין ההוא, ואותם האורות עצמם מאירים בששים רבוא דרכים כששים רבוא של ישראל, וזה סוד (ירמיה כ"ג כ"ט) "וכפטיש יפוצץ סלע". עכל"ק.

תטהר". והיינו שיש דברים שאינם דברי תורה, שגם אם ישיבם אל הלב לא יכנסו אליו ולא יחדרו כראוי, אך בדברים שהם דברי תורה באמת יכולים הם לחדור אל הלב, אבל בתנאי שישקיעו האדם לשומם על לבו כמו שצריך, ואז יחדרו לתוך לבו וישפיעו עליו יותר מכל. ומה נוקבים דברי רבנו הרמח"ל בדרך עץ החיים

יומא דהילולא

היא נכנסה בחשאי מהכניסה האחורית, השמינה את חבילת הווילונות מתחת המיטה, ואז נכנסה שוב מהדלת הראשית כמי שרק עכשיו הגיעה מהנסיעה. לפתע פנה אליה אביה ה'חפץ חיים' ואמר...

זכרונות ילדות מביתו של מרן ה'חפץ חיים' שנשמעו מפי נכדו הגאון רבי הלל זקס זצ"ל, ועובדות מפי חתנו הגדול הגר"ח מן שליט"א ששמע מסבתו ע"ה בתו של ה'חפץ חיים'

סיים רבי הלל ואמר, שברוך ד' הברכה התקיימה בהידור... אך צריך לומר לאלו ששוקלים להשתדך עם משפחתנו, שלא ידוע למשך כמה דורות היא אמורה לחול... עם זאת, מרן ה'חפץ חיים' תמיד הקפיד על ניקיונו ובגדיו היו ללא רבב ומסודרים, ואף כובעו היה מונח מסודר על ראשו, וזו ההנהגה הנכונה לנסיך בן המלך. אך רבי הלל היה מזהיר שהרגשה זו יש לה מקום רק לאחר שאדם בנה אצל עצמו את העבודות לד' בצורה נאותה, ואז עבודתו לפני ד' היא כבן.

עובדות נוספות בעניין סיפר הגאון רבי יהודה קרביץ זצ"ל, מתלמידי ישיבת ראדין.

אצל מרן הח"ח היתה עניות גדולה, ועד כדי כך הגיעו הדברים, שאפילו דפנות לסוכה לא היו לו, והיה מרן הח"ח מוציא את דלת ביתו וממנה עשה דופן לסוכה.

ועוד סיפר: פעם קנתה אשתו של מרן הח"ח בגד יפה וצבעוני. מרן הח"ח שהיה כידוע מנותק מעניני העוה"ז, אמר לה: למה את צריכה לקנות בגד עם כ"כ הרבה לאטעס? [טלאים], קחי לך כסף וקני לך בגד חדש טוב ויפה... (מתוך כתבתו של בנימין י. רבינוביץ, בגיליון הנ"ל)

עובדות נוספות הצליח הרב מ' ברמן ללקט מפי חתנו הגדול של רבי הלל זצ"ל, הגאון רבי חיים מן שליט"א.

"סיפרה לי הסבתא הרבנית פייגה ע"ה, שפעם שמע מרן ה'חפץ חיים' אותה ואת אמה מתווכחות על עניין מסוים, ובלהט הוויכוח הרימו מעט את הקול. מרן ה'חפץ חיים' קרא לה ואמר: 'בתי, אם את צודקת או אמת צודקת, אינני יודע. אבל תדעי לך, שבאופן שאת מתנהגת לאמת, כך יתנהגו אלייך ילדייך בבוא העת'.

הגאון רבי הלל זקס זצ"ל, נכדו של מרן ה'חפץ חיים', אצר בקרבו שביבי זכרונות משנות ילדותו המוקדמות, כאשר זכה שמרן זצ"ל בעצמו ידריך את אמו הרבנית פייגה ע"ה כיצד לגדלו. מרן ה'חפץ חיים' הוא זה שהורה כיצד לקרוא את שמו, והורה שמכל גדולי וילנא - רבי חנוך הענך אייגעש בעל ה'מרחשת' יהיה סנדקו. וכן שאר הנהגות בקדושה וחינוך. מרן ה'חפץ חיים' ציווה על בתו שתשמור מאד שהילד לא ילמד שפות נוספות ועוד הוראות מעין אלו ושאר התבטאויות בנוגע לעתידו.

הרב מ' ברמן (במוסף שב"ק נצבים תשע"ג) ליקט עובדות שנשמעו מפי הגר"ח זקס זצ"ל במשך השנים, מהן הבאנו כאן מספר גרגרים, הנוגעים להתייחסותו של מרן הח"ח זצ"ל לענייני עוה"ז ולגנות המותרות.

"בבית תמיד היה מספיק אוכל", סיפר הגאון רבי הלל זצ"ל, "אך כל ההוצאות היו בצמצום. מנהגו של מרן החפץ חיים היה כך: כשלא היה כסף, היה מתאונן: 'מה זה יהודי בעל בית ואין לו פרנסה? מחויבים לעשות משהו... ואז היה שולח איזה מכתב בענין מכירת הספרים, והיה מגיע כסף. וכשהגיע כסף, מיד מרן ה'חפץ חיים' היה אומר: 'מה זה, יהודי רוצה לצבור נכסים? מה יש לעשות עם כל העוה"ז הזה? צריך לעשות עם זה משהו טוב!'... ומיד היה שולח את הכסף לצרכי צדקה לאיזו עיירה שהוצרכה לתיקון במקווה וכדומה. ושוב היה אומר - וכי יהודי לא צריך פרנסה? וחוזר חלילה"...

פעם ישבו סביב השולחן ומרן ה'חפץ חיים' הרעיף מאמרי קדשו בעניין גנות עולם הזה ומותרות, עד שתפס ביד חתנו רבי מנדל זקס זצוק"ל ואמר: "ר' מנדל, אני מברך אותך שלא תהיה עשיר". וכשאמר זאת, החל אחד היושבים שם - שהיה יהודי אמיד - לנוע בחוסר שקט, וכיון שמרן ה'חפץ חיים' היה הפיקח שבפיקחים ולא נעלם מעיניו דבר, נפנה ואמר לאותו יהודי: "אל תדאג, זו ברכה ששמורה לאהובים עליי ביותר"...

”אך אבי הגאון הגדול רבי מרדכי מן זצוק”ל תיאר, שביתו של מרן הגר”ע לא היה נראה טוב בהרבה מבקתתו של מרן ה’חפץ חיים’...”

”עוד סיפרה הסבתא הרבנית פייגה ע”ה, שפעם אחת התאמצה בתפילה באיזה עניין וביקשה בחזקה אודותיו. והנה כשסיימה את התפילה פנה אליה אביה ואמר לה: ‘פייגל’ה, את יודעת, לא טוב לתת להקב”ה עצות. אנחנו לא צריכים להדריך אותו מה לעשות בשבילנו, הוא יודע מה שטוב לנו יותר ממה שאנו בעצמנו יודעים. התפילה צריכה להיות בצורה שתאמרי לרש”ע: רבש”ע, הטוב בעיניך עשה’. וכמובן שאדם צריך לבקש את צרכיו וחובתו להתפלל לעזרה, אבל לא לתת לרבש”ע עצות.

”ועוד סיפרה, שבעת שמישהו היה מתחיל לדבר על בני אדם, וכ”ש כשהיו מתקרבים ללשה”ר ממש, מיד היו נשמעות דפיקות ממקום מושבו של מרן החפץ חיים והיה מזהיר לשה”ר לשה”ר, למרות שלא היה שומע, ואפילו כשדיברו במרחק ובלחש”.

(מוסף שבת קודש נצו”י תשע”ג)

”ועוד סיפרה, שכשהייתה כלה נתן לה אביה כסף לצורכי החתונה, ונסעה לוויילנא, וכשהייתה שם עלה בדעתה לקנות וילונות. וכשבאה לביתה ידעה שהדבר לא ימצא חן בעיני אביה, ולכן פנתה ונכנסה בחשאי מהכניסה האחורית, עלתה לחדר שבעליית הגג והטמינה את החבילה של הווילונות תחת המיטה, ואז נפנתה וירדה ונכנסה שוב בקול המולה מהדלת הראשית, כמי שעכשיו הגיעה מנסיעה.

”לאחר שקיבלו את פניה ב’שלוש עליכם’ ודרשו בשלומה, פנה אליה אביה ופתח בדברים: ‘יודעת את, פייגל’ה, אנו אנשים פשוטים. יש בעלי בתים נכבדים, אבל אנו אנשי כפר וחיינו מתנהלים בפשטות וברוגע. אבל תדעי שלא כל בני האדם כאלה, ויש אנשים שרוצים לחיות עם יותר עולם הזה, ולמשל הם תולים ווילונות בבתיהם. אבל אנו לא משתייכים לסוג זה של אנשים’...”

”והוסיפה לספר, שפנתה בטענה לאביה: כיצד יכול הוא לומר דברים כאלו, הרי הייתי בוילנא בביתו של מרן הגר”ע וראיתי שיש בביתו וילונות!?”

”מיד נענה אביה ואמר: ‘אה, מה את משווה אותי למרן הגר”ע? הרי הוא נשיא ישראל, ולכן הוא צריך לנהוג קצת בחשיבות, אבל אנו בעלי בתים כפריים בלבד’...”

הסיפור היומי

פעם כשביקר אצלו אחד ממקורביו לאחר ראש השנה, אמר לו רבינו בשמחה: “קיבלתי השנה מהשמים לראש השנה חמשה בנים וששה בנות, וכבר חילקתי את כולם ליהודים הצריכים ישועה”

שנה חדשה - תקציב חדש

לגבי השנה הבאה. התקציב שקיבלנו בשנה שעברה, כבר פקע. אנחנו נכנסים לשנה החדשה בלי שום תקציב. אנחנו נחיה בשנה החדשה רק אם מקבלים תקציב חדש. בר”ה כל כמה דכייף אינש טפי עדיף. כל מה שאדם ירגיש עצמו יותר כנוע, עדיף. זו סגולה שכתובה בגמ’. התחושה ש”אין לי כלום” היא תחושה מאד חשובה לר”ה. (מתוך גיליון עבודת הימים הנוראים על פי משנתו של הגאון רבי אברהם ישעיהו הבר זצ”ל, מתוך סידרה של ועדים שמסר בישיבת נתיבות חכמה).

”נגמר לי המלאי”

כשהיו באים אל בעל הבן לאשרי זצ”ל לבקש ברכה עבור בנים זרע חייא וקיימא, וזה היה לקראת סוף השנה, היה אומר בפשטות: “נגמר לי המלאי, ואני מקבל מלאי חדש בראש השנה, תבואו ותיכנסו אלי לאחר ראש השנה”.

פעם כשביקר במעונו אחד ממקורביו לאחר ראש השנה, פנה אליו רבינו ואמר לו בשמחה רבה: “קיבלתי השנה מן השמים

סיפר רבי אברהם ישעיהו הבר זצ”ל: כשהייתי בפוניבז’, היינו שומעים ועדים מהגר”ח פרידלנדר. הוא היה מרבה לומר ועדים לכל מיני קבוצות. היה פעם אחת אלול שמם לגמרי. ר’ חיים היה באמריקה, לטיפולים למחלתו שממנה לא הבריא. היה אלול בלי שום שיחת מוסר.

פתאום בער”ה, בנו נכנס לבית המדרש ותלה מכתב שר’ חיים שלח לבני הישיבה (בסוף זה נדפס בשפתי חיים על ימים נוראים. כדאי מאוד לקרוא אותו - אבל בעיון. צריכים לדעת שר’ חיים במוסר היה כמו ר’ שמואל בסוגיות).

חז”ל אומרים, כל שנה שרשה בתחילתה, מתעשרת בסופה. ר’ חיים כתב שבשבילו, במצב הנוכחי, קל מאד להרגיש שאין לו כלום. אבל בדרך כלל אדם מרגיש שיש לו חזקה דמעיקרא על החיים שלו. כמו שאני חי עכשיו, ובריא, ויש לי פרנסה, וההורים שלי שלומם טוב וכו’, מסתמא גם בשנה הבאה יהיה כן. כך היא ההרגשה שיש לנו.

אבל ההרגשה האמיתית שצריכה להיות היא שאין לנו כלום

שהייתה חולה מאד, ואמר לבני משפחתה: "תחכו עד ראש השנה ואפעל בעדה ישועה". ולמרבה הפלא, בעיצומו של יום ראש השנה לפתע החלימה הילדה וקמה על רגליה ונעלמה המחלה במקום כלא הייתה, וכיוונו את השעה, וזה היה בדיוק כשרבינו התפלל תפילת מוסף והזכירה לרפואה בתפילתו. (גיליון מליצי יושר).

לראש השנה חמשה בנים זכרים ושש בנות נקבות, וכבר חילקת את כולם ליהודים הצריכים ישועה".

ידוע ומפורסם שראש השנה היה אצלו אחד מן הזמנים החשובים ביותר, בהם היה יכול לפעול ישועות בקרב הארץ יותר מכל השנה כולה. מסופר שפעם באו אליו שיברך איזו ילדה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

על דא ועל הא

רבנו נכנס אל בית המדרש וקרא: "שטן שטן, יודע אני כי הצרה שהתרגשה עלי מטרתה לבטלני ממלאכת חיבור המשנה ברורה, אולם מודיע אני בזאת כי כל עוד נשמתי באפי לא אפסיק"

5 דברים שאולי לא ידעתם על חיבור ספר 'המשנה ברורה'

פעמים רבות היה הספר המבוקש ספר נדיר ביותר אשר על פי דרך הטבע לא היה שייך שיוצע למכירה בעיירה קטנה ומרוחקת, אלא שההשגחה העליונה שציפתה וייחלה ליציאת חיבור כביר זה לאור עולם, דאגה להמציא לו לרבנו את כל הצטרכויותיו

3. מדוע זכה ה'חפץ חיים' שבספריו יהגו יותר מאשר ספרים אחרים?

מדוע זכה ה'חפץ חיים' שבספריו יהגו יותר משאר ספרי מחברים אחרים? כי הגם שהיו עוד מחברים שלמדו לשם שמים וכתבו את חידושיהם לשם שמים והפיצו לשם שמים, אמנם תחילת לימודם לא היתה במטרה כדי להפיץ את לימודם אלא למדו לעצמם ואחר כך הפיצו. אבל ה'חפץ חיים', תחילת חיבור כל ספר מחיבוריו היה לשם זיכוי הרבים בלבד (תלמידו הגאון רבי חיים יצחק פופקא זצ"ל משמיה דמרנא האמרי אמת זצוק"ל. 'מאיר עיני ישראל').

4. כמה פעמים היה רבנו לומד הלכה בטרם כתב אותה והדפיסה?

בנו רבי אהרן העיד כי שמע מפי זקני ראדין כי בטרם כתב את ההלכה נהג רבנו ללמוד אותה עשרים וחמש פעמים. גם לאחר שכתבה לא נחה דעתו, ובטרם מסר אותה לדפוס שב ולמד אותה עוד עשרים וחמש פעמים. וגם לאחר שיצאו הדברים מן הדפוס היה שב ומעיין בהם הדק היטב כדי לוודא כי אין סתירה לדברים מדברי הש"ס והפוסקים, ורק אז נחה דעתו (לשון חכמים מרפא). רבנו בעצמו, בעת שנשאל על ידי מרנא הגאון רבי חיים

1. מתי החל רבנו ה'חפץ חיים' לחבר את המשנה ברורה?

בגיל 36 החל מרן החפץ חיים' להוציא אל הפועל את שאיפתו הכבירה. הוא התייגע על חיבור פירושו הגדול על סימן אחד בשולחן ערוך ושלח אותו אל כמה מגדולי המשיבים בדורו כדוגמה ואות למפעל אותו הגה, וצירף מכתב ובו הרחיב בגודל נחיצות המפעל והפציר באותם גאוני ארץ לחגור מתניהם וליטול על שכמם את המלאכה הכבירה של כתיבת חיבור מעין זה על כל חלק אורח חיים.

אותם גדולים בחנו את מלאכתו בכובד ראש ונמנו וגמרו כי קריינא דאיגרתא איהו להווי פרוונקא. הם כתבו אליו בחזרה וחיוו את דעתם כי הוא הוא ולא אחר המוכשר לקרב אל המלאכה וסמכו את ידיהם עליו להוציאה לאור עולם. ראשית מלאכת החיבור החלה כבר בקיץ תרל"ה בעיירה ליפנישאק, שם חיבר רבנו את המשנה ברורה על הלכות ציצית ותפילין, אולם לאמיתו של דבר חלפו עוד כמה שנים עד אשר נחת רבנו לעסוק ראשו ורובו במלאכת החיבור.

2. כיצד השיג רבנו את הספרים הרבים בהם נצרך לעיין?

דבר פלא ששב והתרחש פעמים רבות במהלך השנים הארוכות בהן עסק בחיבור, היווה עבורו כעין 'הסכמה' משמים על מלאכתו והוא נהנה ממנה רבות. היה זה כאשר נצרך לספרים שונים שדבריהם היו חשובים מאוד להבנת והכרעת העניינים בהם עסק באותה עת, והנה זה פלא, בדיוק באותה עת הזדמן לעיירה מוכר ספרים שהעמיד למכירה את הספר המבוקש.

אשר התייסר במכאוביו הקשים משך מספר שנים. רבנו שעסק עמו ברופאים ורפואות במסירות נפש, המשיך לשקוד על החיבור ובכל המקומות בהם היטלטל עם בנו החולה המשיך לעמול על יצירתו.

בשנת תרנ"ב בעת ששהה רבנו בוורשא לצורך הכנת הכרך להדפסה, קיבל את הבשורה המרה על הסתלקותו של בנו לשמי מרום. רבנו נכנס אל בית המדרש וקרא: "שטן שטן, יודע אני כי הצרה שהתרגשה עלי מטרתה להניאני ולבטלני ממלאכת חיבור המשנה ברורה, אולם מודיע אני בזאת כי הדבר לא יקום ולא יהיה, וכל עוד נשמתי באפי לא אפסיק את העסק במשנה ברורה" (נשמת אדם פרק כב)

(ע"פ מאמר מאת הרב צבי אריה אדלר, המבשר תורני נצבים תשע"ג)

מברייסק מאין שאב את תעצומות הנפש להכריע בחיבורו בדברים השנויים במחלוקת בין גדולי הראשונים, השיב לו, כי בבואו להכריע במחלוקת מעין אלו הוא לומד את הסוגיה ביגיעה רבה ובעומק העיון כשלושים ושש פעמים, ואז מוצא הוא בנפשו את העוז לקרב אל המלאכה ולהכריע הלכה למעשה. והיה כשמוע הגר"ח את הדברים יוצאים מפורש מפי כהן גדול, ענה ואמר בהתפעלות: אם כן באמת שפיר כוחו להכריע בדבר.

5. ההכרזה: "כל עוד נשמתי באפי לא אפסיק את העסק במשנ"ב"

כאשר התייגע על עריכת גולת הכותרת של החיבור - חלק ג' העוסק בהלכות שבת החמורות, חלה בנו המופלג רבי אברהם

יהלומים מגדולי ישראל

יום אחד אמרה לי הרבנית ע"ה: "היודע אתה מדוע הרב אומר לכולם להתחתן מוקדם?" בודאי! השבתי, כדי שילמדו תורה בקדושה. "לא", היא אומרת לי, "לא זו הסיבה האמיתית"

הועלתי משהו בשביל לזרז את ביאת המשיח". (הובא בגיליון 'שיח אמונה').

ומענין לענין באותו ענין, מעשה נוסף שסיפר רבי אריה ליב כהנמן (הובא בגיליון 'דברי שיח):

בעת שהגיע רבינו זצ"ל לניחום אבלים בבית הג"ר אליעזר כהנמן על פטירת רעייתו הרבנית אלישבע כהנמן - בת רבי שלמה והרבנית אהובה ברמן, אחותו של רבינו, הוא סיפר בהתרגשות את העובדא הבאה:

היה זה בעת שמחת הפורים שנת תש"ו. אבא מרן הסטייפלר שתה יין יותר מהרגלו, והשתכר כדת, לפתע הוא נעמד ואמר ברצינות גמורה: ברצוני ללכת לדבר עם הפונביזער רב. היו שרצו למנוע אותו מללכת, כי חששו שמא מתוך שכרות יאמר דעות להרב מפוניבז', אבל החזון איש שישב שם בצד התערב ואמר, לא אומרים להסטייפלר מה לעשות. אם הוא רוצה ללכת אין למנוע אותו! ואכן הוא קם והלך.

והוסיף רבינו וסיפר: אני התלויתי אליו, והלכנו לביתו של רבי שלמה כהן, שם ישב הרב ועשה את סעודת הפורים. נכנסנו, ואבא התיישב ליד הרב מפוניבז' ומיד אמר לו בנחרצות - אתה צריך לדאוג לבן שלך, הוא מתבגר ועוד לא התחתן, הבן עסוק בעזרה לישיבה ולמוסדות, וגם אתה עסוק בזה, ומה יהיה עם הבן שלך? צריך לדאוג לו שישא אשה!

כששמע הרב מפוניבז' את דבריו, שתק, וגם בנו ר' אברהם שישב שם, לא הגיב כלום. הסטייפלר הוסיף להפציר בו, תחתן

סיפר הגרי"מ דרוק שליט"א ראש ישיבות 'תפארת ישראל' ומקורבו ונאמן ביתו של מרן הגר"ח זצ"ל:

יום אחד כאשר נכנסתי אל הרבנית ע"ה, היא פונה אלי ואומרת לי: "האם יודע אתה מדוע הרב אומר לכולם להתחתן מוקדם?" הרי כנודע בכל שנותיו האחרונות היה מרן זצוק"ל מורה לכל מי שבא אליו שישא את בניו ובנותיו בגיל צעיר, וגם לי היה אומר עת הגיעו ילדי שיחי לגיל שבע עשרה שכבר צריך לחשוב להשיאם ולמצוא את זיווגם. ועכשיו שואלת אותי הרבנית האם אני יודע מדוע,

בודאי! השבתי. בכזה דור פרוץ, הרב מעונין שילמדו תורה בקדושה. וכי אפשר כך לחיות בכזה דור? כך הסברתי לעצמי את הנהגתו העקבית של הרב שהיה מצוה להתחתן מוקדם, לכל מי שרק היה שואל וגם למי שלא.

"לא", אומרת לי הרבנית. "לא זו הסיבה האמיתית". והמשיכה לספר, כי יום אחד התעורר הרב באמצע הלילה שלא כפי הרגלו, פונה אליה ואמר: "מה אני עשיתי כדי שמישיח יגיע? מה אני עשיתי כדי שהשכינה לא תהיה עוד בגלות? מה פעלתי? מה עשיתי למען זה?"

"יש לי רעיון", המשיך מיניה וביה. "כתוב בגמרא ביבמות אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף. יש עולם אחד שנקרא 'גוף', אשר שם נמצאים כל הנשמות, וכל עוד לא כלו משם כל הנשמות וירדו לעולם, המשיח לא יכול לבוא. אני אגיד לכולם להתחתן מוקדם, ועל ידי זה יולדו ילדים מהר יותר, ונמצא שכך

לו דעות, ליעץ לו איך להנהיג את הישיבה ואת מי למנות וכו', אבל אבא הגיע רק כדי לעזור לרב בעצמו. והנה - אדם שדואג לשני בסוף הוא עצמו מרויח מזה, כי בזכות שהתחתן רבי אברהם ונולד בנו רבי אליעזר, נהיה השידוך עם בת אחותי.

אותו כבר, הגיע הזמן, וכך ישב שם כארבעים דקות (!!!) עד שהרב מפוניבז' הבטיח לו שיטפל בזה. ואז ניאאות אבא מרן הסטייפלר לקום ולחזור לביתו. ואכן כעבור זמן לא ארוך הקים ר' אברהם את ביתו. וסיים רבינו בהתרגשות: "הרבה היו באים להרב מפוניבז' לומר

על דא ועל הא

**למחרת משה התקשר אלי. הוא אמר לי בהתרגשות:
"תודה רבה, אני כ"כ מודה לך על הכל..." קטעתי
אותו ואמרתי לו: משה, ממך אני לא רוצה לקבל
תודה! הוא שאל: "מה קרה? מה עשיתי?"**

להכנס לראש השנה עם הרגשה של בושה והכרת הטוב

ממך תודה. סגרתי לו את הטלפון.

כעבור חצי שעה קיבלתי טלפון מאפרת. היא היתה מרוגשת, ואמרה לי: "הרב, החזרת לי את האח שלי". אחרי שבוע היא התקשרה לספר שעכשיו יש ביניהם קשר יותר קרוב ממה שהיה להם אי פעם. כעבור זמן מה פגשתי אותם, והיתה ביניהם באמת קירבה גדולה, ממש יוצא דופן.

בשיחה שהיתה לי איתו הוא הסביר לי שמה שהביא אותו לעשות כזו תפנית - היה רגש הבושה. כאשר הוא שמע כמה היא עשתה בשבילו הוא הרגיש כאילו הוא מת מבושה. זה הביא אותו לשנות לגמרי את היחס שלו כלפיה.

כאשר ר' חיים וולאז'ניר היה דורש לפני הסליחות, הוא היה מתחיל עם מה שאומרים בסליחות "אלוקי בושתי וגם נכלמתי להרים פני אליך". הוא היה מתאר קצת כמה אנחנו חייבים לרבש"ע על כל הטובות שהוא עושה לנו, ולעומת זאת מה שאנחנו לא הולכים בדרך שצריכים ללכת - והוא היה מתעלף. היו מעירים אותו והוא היה עוד פעם מתעלף. כלומר, היה מתעלף - מהבושה.

אם נתבונן קצת על כל מה שהקב"ה עשה לנו במשך השנה לעומת מה שאנחנו עשינו בשבילו - כלומר כמה פעמים התאמצנו ביותר בשביל קיום מצוה וכדומה - היה ראוי להתעלף מבושה.

פעם דיברתי עם מו"ר הגר"ח פרידלנדר זצ"ל - אמרתי לו, הרב אומר דברים כ"כ נשגבים. אני איש קטן. אני צריך שהרב יגיד לי מה עושים למעשה. הוא אמר לי שכמובן שזה אישי - אבל יש מהלך מאד מיוחד. המחשבה הראשונה שנדרשת מכן אדם בתחילת ליל ר"ה הוא - שתגיד תודה על השנה שעברה. כל אחד קיבל המון דברים במשך השנה, ועכשיו הוא צריך להרגיש כמה הוא מכיר טוב על הכל. משום מה הענין הזה לא הוזכר בשום מקום - שיתחיל את הר"ה עם הרגשת הודאה על השנה שעברה. זו פתיחה חשובה להמשך הדברים שצריך לעשות בראש השנה.

(מתוך גיליון עבודת הימים הנוראים על פי משנתו של הגאון רבי אברהם ישעיהו הבר זצ"ל, מתוך סידרה של ועדים שמסר בישיבת נתיבות חכמה)

סיפר רבי אברהם ישעיהו הבר זצ"ל:

פעם התקשרה אלי מישהי בת 24 מאשקלון. היא סיפרה לי שקוראים לה אפרת, והיא יתומה מאביה ומאמה. אין לה משפחה כלל, חוץ מאת, שקוראים לו משה. משה היה זקוק להשתלת כליה. היא התמסרה מאד להביא את כל המסמכים הנצרכים, והפצירה בי הרבה פעמים לקדם את הענינים. בסוף הצלחתי למצוא לו תורם, ונקבע תאריך להשתלה.

ביום של ההשתלה תמיד יש איזה מתח שהכל יעבור בשלום, והרמתי טלפון לאשתו של משה לשמוע ממנה שהוא יצא בשלום מהניתוח. היא לא הרימה לי, אז התקשרתי לאפרת לשאול אותה. היא ענתה לטלפון, אבל לא הבינה למה אני שואל עכשיו בשלומה של משה. התברר שהיא לא ידעה שההשתלה התקיימה.

התפלאתי באזניה איך זה יתכן שהיא לא ידעה מההשתלה. היא היתה נבוכה, והודתה לי שמשה לא מדבר איתה. היא הסבירה שלמשה יש הרבה טענות עליה מכל מיני סיבות. כל מה שהיא דאגה בשבילו היה מאחורי גבו כי הוא הנשמה היחידה של משפחה שיש לה בעולם, אבל הוא לא מדבר איתה.

הייתי המום. גם כעסתי. אמרתי לה שאני נעלב בשבילה. למחרת משה התקשר אלי. הוא אמר לי "תודה רבה, אני כ"כ מודה לך על הכל..." קטעתי אותו ואמרתי לו: משה, ממך אני לא רוצה לקבל תודה. הוא שאל "מה קרה? מה עשיתי?" עניתי לו: קודם תתאושש מהניתוח, אח"כ נדבר. כעבור כמה שעות הוא חוזר אלי ואומר: "הרב, זהו - התאוששתי. תגיד לי מה עשיתי".

אמרתי לו: אתמול נעלבתי ממך, בשביל אפרת. אתה יודע כמה היא טרחה בשבילך. כל ההשתלה הזו היתה בזכותה. זה הכרת הטוב שלך כלפיה?

הוא התחיל להגיד: "הרב, אתה לא יודע מה היא עשתה לי..." אמרתי לו: משה, אני לא מתערב לך בחיים. אבל ממך אני לא רוצה לקבל תודה. אם אתה רוצה להכיר לי טובה, ובאמת טרחת בשבילך המון, תשלם עם אפרת. אבל עכשיו אני לא רוצה לקבל

שמעתי מבני משפחתו של זקננו הגה"צ רבי צבי הירש קופשיץ זצ"ל, שהיה מתבטא מידי פעם בהערכה כלפי החנווני שבזכותו יש לנו את מצרכי האוכל קרוב לביתנו. פעם הגיב אחד השומעים בפליאה: "מה פתאום מגיעה לו תודה?! הרי הוא לוקח כסף מלא על כל מצרך?"

על מידת הכרת הטוב של גדולי ישראל - מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

שליט"א, כי לפני שנים רבות הוא השתתף בשמחת תנאים של חבר שהתקיימה בשעה מאוחרת בלילה בבית הורי הכלה בקומה גבוהה. לפתע נפתח הדלת ובפתח נראתה דמותו של הגאון הצדיק רבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל' בפתח-תקוה. כשכיבדוהו לשאת דברים, אמר: "אם תתפלאו מדוע הטרחתי את עצמי בגילי המתבגר לעלות שלוש קומות בשעה כה מאוחרת בלילה כדי להשתתף בשמחה זו, הלוא החתן אינו לומד בישיבתי וגם אין לי קשר עימו. אך אומר לכם מדוע: אני עושה זאת מחובת הכרת הטוב שאני חש לאחד הצדדים - שהשתדל מדי פעם לעזור לי בגיוס כספים למען הישיבה. כאשר נודע לי כי הוא עורך כעת שמחה, הטרחתי את עצמי בטרחה לא מעטה - כדי להכיר לו טובה.

"ואם תשאלו ממי למדתי זאת?", המשך רבי יעקב לומר באוזני הנאספים, "ובכן, ממורי ורבי הכהן הגדול מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל למדתי עד היכן מגעת חובת הכרת הטוב. כאשר באתי בילדותי בפעם הראשונה בחיי לחזות בזיו איקונין המקודש של ה'חפץ חיים' בראדן, הוא שאל לשמי, וכשהשבתי הוא שאל עוד, אם אני קשור לפלוני, וכשהשבתי שאני נכדו, השיב לי ה'חפץ חיים': 'אני חייב הכרת הטוב לסבך. כי פעם הזדמן לי לנסוע לעירו לרגל מכירת הספרים שהוצאתי, ולילה אחד לא היה לי היכן ללון, וסבך נטה אלי חסד - הכניסני לביתו ונתן לי מיטה לישון, ועל כך אני חייב לך הכרת הטוב'. ומאז, כל אותם ימים ששהיתי בראדן, הוא לא נח ולא שקט ודאג לכל צרכי על הצד היותר טוב. הנהגה זו נקבעה בתודעתי", הפטיר רבי יעקב, "וממנו למדתי מהי הכרת הטוב. לכן כאמור טרחתי לעלות שלוש קומות בשעה כה מאוחרת כדי לומר למטיבי מזל-טוב ולהשתתף עימו בשמחתו"...

שמעתי מבני משפחתו של זקננו הגאון הצדיק רבי צבי הירש קופשיץ זצ"ל, שהיה מתבטא מידי פעם בהערכה כלפי החנווני שבזכותו יש לנו את מצרכי האוכל קרוב לביתנו ומבלי שצרכים להביא את לחמנו ממרחקים... פעם אחת הגיב אחד השומעים בפליאה: "מה פתאום מגיעה לו תודה? הרי הוא לוקח כסף מלא על כל מצרך"...

השיבו רבי צבי: "מה אתה שח? הרי אם לא היה לוקח כסף מלא על כל מצרך - מהיכן היתה לו אפשרות להביא למחרת סחורה עבורנו"...

(אוצרותיהם אמלא, הובא בגיליון דרישה וחקירה)

הגאון רבי מנחם צבי ברלין שליט"א, ראש ישיבת 'רבינו חיים עוזר' בבני ברק, מספר מעשה נפלא אודות מידת הכרת הטוב של מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, סיפור מבהיל הרעיון: בערוב ימיו ממש, כשכבר היה זקן מופלג בסביבות גיל המאה, נפטרה רעייתו הרבנית של הגאון רבי רפאל קוק זצ"ל, שכיחן ברבנות העיר טבריה עשרות בשנים. הרב שך שלח להודיע לאבלים שהוא עומד להגיע לנחם, והם כמובן הזדעזעו מן הרעיון ושלחו לו מסר שלא יטרח, "ראש הישיבה אינו צריך להגיע עד טבריה". אבל הרב שך התעקש, ולא זו בלבד אלא כשהגיע למקום אחרי נסיעה ארוכה ומתישה, עמד על דעתו שיטפס בעצמו לקומה הגבוהה בה ישבו האבלים ולא הסכים שיירדו הם אליו למטה.

אחרי רבע שעה בה עלה במדרגות במאמץ כביר וכולם חרדו לקראתו, התיישב הרב שך לנוח כמה דקות, ואמר לאבלים: "בוודאי אתם חפצים לדעת מדוע טרחתי כל כך להגיע. אספר לכם: 'לפני עשרות שנים למדתי תורה אצל מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, ואירעה שם בביתו איזו צרה: אחד מבני הבית נפל למשכב, וחוליו הכביד עד כדי כך שהיו צריכים להשגיח עליו בכל שעות היום. כמובן שעקב כך נגרמה עוגמת נפש גדולה לכל בני הבית, וכל סדר היום הקבוע התבלבל ונהרס.

"הגיע הגאון הצדיק רבי ישראל שינקר זצ"ל, שהיה בן עליה גדול וממקורביו של הרב מבריסק, והציע להתקשר לרבנית קוק מטבריה, ולבקש ממנה שתארח בביתה את אותו בחור לתקופת זמן, ועל ידי אוויר הים הצלול והטוב יוכל לחזור לאיתנו כבראשונה. הרבנית הסכימה בשמחה, וכך הווה.

"כשנסתיימה התקופה והבחור הבריא, שלח הרב מבריסק שליח להודות לרבנית קוק, וכך מסר לה: דעי לך שיש לך חלק בתורה שלי, מפני שקודם לכן לא היה לי מספיק פנאי ללמוד, ובודאי שלא להתרכז כמו שצריך. לאחר שכן ביתי הנזקק נסע אלייך, שוב חזרתי ללמוד בהשקט ובשלום מתוך מנוחת הנפש ודעתי נתיישרה עלי כבתחילה; ואשר על כן, יש לך חלק בתורה שלי"...

סיים הרב שך את הסיפור ואמר להם: "באותה תקופה, כאמור, למדתי אצל הרב מבריסק וקיבלתי ממנו הרבה תורה, וכשהרב מבריסק למד טוב יותר - הרי גם אני קיבלתי תורה יותר, ותורה זו היא בזכות הרבנית קוק!... אם כן הוא, ודאי אני חייב לבוא לנחם!"

סיפר לי ידידי המוהל המפורסם, הרה"ג רבי אברהם גולד

יומיים אחר כך קיבל הבחור טלפון מאיזו חברת ביטוח, שהוחלט לקבל את התביעה שלו ומעבירים לו מקדמה על סך 17 אלף שקלים! מדובר בתביעה ישנה שהוא כבר הספיק לשכוח ולהתייאש ממנה. אבל כאן הסיפור רק מתחיל...

שאפשר לבטל עד תשעים יום לפני היציאה, והנה עתה זה כבר סמוך מאוד ליציאה ולמה לבטל בגלל השבת? לא חבל על הכסף?!" אולם הבחור הבהיר לה שעל הכסף הוא מוותר לכבודה של השבת ואם תהיה אפשרות להחזיר אפילו משהו חלקי הוא ישמח... לא מדובר בסכום קטן, מדובר בשבעה עשר אלף שקלים שחסך פרוטה לפרוטה, ולכבוד השבת ויתר על הכסף. יומיים אחר כך הוא קיבל טלפון מאיזו חברת ביטוח, שהם החליטו לקבל את התביעה שלו ומעבירים לו לחשבון מקדמה על סך שבעה עשר אלף שקלים!!! מדובר בתביעה מלפני זמן רב שהוא כבר הספיק לשכוח ולהתייאש ממנה. אבל כאן הסיפור רק מתחיל...

כעבור יומיים קיבלה כל הקבוצה הודעה כי בצער רב הם מודיעים על ביטול ההפלגה עקב חור שנפער באייה ודרוש זמן רב לתקנו. הבחור התקשר לוודא שזו לא מתיחה, והפקידה זיהתה את הקול שלו ואמרה: "צדיקים מלאכתם נעשית על ידי אחרים!!!!" ובהתרגשות אמרה שתספר את הסיפור לכל העולם, ומעתה גם היא מבינה ששבת זה שבת, ומי שמכבד את השבת, השבת מכבדת אותו ולא מפסידים ממצוות!!! (טיב הקהילה)

המעשה דלהלן אירע עם בחור מבני משפחתי, שאינו ממש 'חרדי' אבל שומר ומכבד את הדת בכל מאודו. הוא עבד קשה וחסך פרוטה לפרוטה, והחליט לעשות לו בחופשת הקיץ האחרונה טיול רציני. הוא קנה חבילת נופש שכוללת טיסות ושייט באזור מרוחק, ועוד חוויות שתמיד חלם להגשים. לקראת הנסיעה כשהראה לי את התוכניות המפורטות של המסע, שמתי לב שעולים לאנייה ביום שישי. הערתי את תשומת ליבו כי מדובר בשאלה הלכתית לצאת ביום שישי לשיט של ימים ארוכים, ומה גם שהאניות האלו עם דלתות חשמליות, והוא נכנס לשאלות חמורות של שבת קודש. הוא לא שם לב עד כה לבעיה הזו. הוא נבהל מהעניין ולא ידע מה לעשות. התקשרנו לרב שאנו מכירים שנים, בסופה של שיחה אמר הרב שהוא בשום אופן לא יכול להתיר את העניין, אבל הוא גם לא רוצה לאסור... הבחור שקל את העניינים והחליט שעם השבת הוא לא מתעסק. הוא התקשר לחברת הנופש, וביקש או שיזיזו את היום שעולים על האנייה לשלושה ימים לפני שבת או שיבטלו את הכרטיס... הפקידה הסבירה לו: "בלתי אפשרי להזיז סדרי עגינה ועליה לשייט, וגם לבטל את החופשה כבר אי אפשר, שהרי החוזה אומר

"בתוך עמי אנכי יושבת": על מנהג ה'כוללות' קוויטל' בחצרות החסידים לקראת הימים נוראים

מאת הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל מח"ס 'המנהג'

קוויטל' או 'צעטיל הכולל', ובו כל שמות החסידים המסתופפים בצילם, כדי שהרבי יוכל להתפלל עליהם בזמן קצר בזמנים הגדולים של ימי הדין, ובאמצעותו עמדו כל החסידים כל העת לזכרון לפניו כדי שיעתיר בעדם ולבני ביתם.

מקור המנהג

כתב בספר 'טעמי המנהגים' (אות תרצד) המקור לזה, לעורר

מנהג חסידים ואנשי מעשה בחודש אלול בימי הרחמים והרצון להיכנס לצדיקי וגדולי ישראל עם פתקא - 'קוויטל', להתברך מפיהם לכתובה וחתימה טובה לקראת הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה, כמובא בספה"ק 'עבודת ישראל' (לט"ו באב). וכן נוהגים בקהילות הליטאים ללכת לגדולי ישראל בחודש אלול שיזכו לשנה טובה ומבורכת. בנוסף לזה נוהגים בהרבה חצרות החסידים לכתוב 'כוללות

ובספר 'אוצר החיים' (אות רכג) מביא שה'דברי חיים' מצאנו זי"ע היה קורא את הקוויטל של אנשי שלומו לפני תקיעת שופר, ובבעלזא נוהגים להגיש את ה'כוללות קוויטל' בראש השנה לפני התקיעות ובליל יום הכיפורים קודם 'כל נדרי'. ודרכו של הרה"ק רבי שאול בראך אב"ד קאשוי זצ"ל היתה לצרף את כל הפתקאות שקיבל ולקחם אתו לבית הכנסת וקרא אותם ג' פעמים: בלילה, בשחרית ובמוסף אחרי תפילת הלחש (שאול בחיר ה').

תלמידי ישיבות

ויש מקומות שגם בחורי הישיבות כתבו 'כוללות קוויטל', וכל הבחורים מתכנסים יחדיו ומגישים לפני רבם קוויטל כללי, ובהזדמנות זו משמיע בפניהם דברי מוסר והדרכה לימים נעלים אלו, וכן המנהג בבעלזא. ובחצרות בית ויז'ניץ נהוג שבחורי הישיבות נכנסים עם 'כוללות קוויטל' אף במשך השנה כמו בימי הילולא וביומא דפגרא.

להארות והערות ניתן לפנות למכון 'המנהג'
במייל: hamenhog@gmail.com

את זכות הרבים בשעה שספרי חיים וספרי מתים פתוחים, כמו שכתב בספר 'מעולפת ספירים' (יום עשירי אות כב) שבזמן שיש דין בעולם כגון ביום הדין, אין לו לאדם להזכיר שמו יחידי לפני הקב"ה, כי אם יזכיר את שמו יזכירו גם חובותיו, כמו שאמר אלישע הנביא לאשה השונמית 'היש לדבר לך אל המלך', שהכוונה למלכו של עולם, שזה היה ביום הדין, והשיבה 'בתוך עמי אנכי יושבת', טוב לי להיזכר עם הרבים.

לפרט הבקשות

היו צדיקים, אשר למרות שכל השמות נכתבו ביחד, ביקשו שכל בקשה תופיע לפני עצמה, וכך היה מנהגו של הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זצ"ל שהקפיד שכל ענין יכתבו בפני עצמו, היינו רשימה לאלו שמצפים לזש"ק, רשימה לפרנסה וכדו', בהטעימו שלפעמים יש אחד מביניהם אשר הוא בעל מזל יותר גדול ועל ידי זה נתקבל בנקל מה שמתפללין עבורו, ומאחר שכבר נפתח השער יכול בקל להמשיך ישועות לשאר אנשים הצריכים לדבר זה.

הש"ת היומי

הפקיד בקופת בית הכנסת 20,000 ש"ח - האם מותר לו לקבל הנחה בקניית מקום לימים הנוראים?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: תחלה צריך להבין שהפקדה משמעותה הלוואה, שהרי קופת בית הכנסת משתמשת בכסף עד מועד הפרעון, לפיכך אסור למלוה לקבל טובת הנאה והנחה במחיר המקומות בתמורה להלוואה משום ריבית, וכמו שפסק הרמ"א ב"ד סי' קע"ב שיש להחמיר אפילו בדבר מצוה או לקחת בריבית כגון מקומות בית הכנסת ועיין בש"ק שם, ולא ירצה להתפלל בימים הקדושים על מקום שנקנה בריבית ח"ו.

שאלה: בקהלתנו מוכרים מקומות בבית הכנסת לימים נוראים, כאשר מחיר מקום הוא 150 ש"ח, ומי שהוא חבר בית הכנסת שתורם בהוראת קבע לבית הכנסת יש לו הנחה, והמחיר רק 100 ש"ח. ויש אחד ברשימת חברי בית הכנסת, שאינו תורם בהוראת קבע אך יש לו הפקדה של עשרים אלף ש"ח לקופת בית הכנסת, והתעורר לשאול אם מותר לו לקבל הנחה במחיר המקום לתפלה תמורת ההפקדה או שזה ריבית?

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

האם מותר להזהיר אדם מפני כניסה לשותפות שעלולה להזיק לו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

לו את האמת. כך כותב החפץ חיים בהג"ה, ובביאורים ומוספים מציינים שהוא הדין לגבי כל חיסרון, שבאמת אינו חיסרון בעצם, אלא שאצל חברו הדבר נחשב לחיסרון גדול ואם היה יודע ממנו לא היה נכנס לשותפות, חובה לספר לו זאת.

אמנם, מוסיף החפץ חיים, שכל זאת רק כשהוא משער שלא יגיעו הדברים לאוזני אותו שותף, שהוא זה שגילה על מצבו הכלכלי. אבל אם יודע שהדברים יגיעו לאוזניו ותיגרם מכך שנהא ומחלוקת, אסור לו לספר, וישתמט מלהשיב, ויותר טוב שיאמר שאינו יודע.

על כל פנים עולה מהדברים, שבמקרה שהנזק מחמת השותפות אינו ודאי, וחברו אינו שואל אותו מפורשות על הדבר, אסור לו לגלות. וכן כתב הגר"י זילברשטיין לענין אדם שרוצה להשקיע את כספו אצל מישהו שיש חשש שעסקיו בפני התמוטטות, צריך למונעו מכך, אך לא יאמר לו בפירוש, אלא יאמר לו שיש השקעות טובות ובטוחות יותר. ואם לא יתקבלו הדברים על לבו נראה שיצטרך לאתר את איש העסקים ולבקשו שיגלה בעצמו למשקיע את מצבו.

היום עומדים אנו בחלק הציורים שבסוף הלכות רכילות. הציור הראשון שכותב ה'חפץ חיים' הוא באדם שרואה שחברו רוצה להיכנס לשותפות עם מישהו, והוא מכיר את אותו אדם שאינו חושש לממון אחרים מפני טבעו הרע, שעליו להזהירו מפני השותפות [ושיהיו בזה כל התנאים המבוארים בכלל ט' סעיף ב]. ומה הדין באופן שהאדם חושש שהשותפות תזיק לחברו, לא בגלל טבעו הרע של השותף, אלא בגלל מצבו הכלכלי? בהגה"ה מוסיף ה'חפץ חיים', שבאופן זה אסור לו לספר, דמנין לו שאכן יגיע היזק לחברו בגלל השותפות. ובביאורים ומוספים מביאים שיש מי שכתב, שאכן במקרה שברור שיגיע היזק מחמת כן, וכגון שכל העסק בנוי על חוסנו הכלכלי של השותף, חייב הוא לספר לחברו ולהזהירו מפני השותפות.

ואופן נוסף שבו חובה להזהיר את חברו מפני שותף שמצבו הכלכלי אינו טוב, למרות שלא ברור שהדבר יגרום נזק לעסק, הוא כאשר חברו שואל אותו במפורש על מצבו הכלכלי של אותו שותף, וניכר הדבר שאין הוא רוצה להיכנס לשותפות במידה שמצבו הכלכלי של השותף אינו טוב. באופן זה מותר לחברו לספר

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מהו משך הזמן הנדרש לאמירת פסוקי דזמרה?

וברכותיה לפני תפילת הציבור, אך לא יספיק לומר פסוקי דזמרה כלל - לדעת השולחן ערוך, יתחיל את תפילתו בברכות קריאת שמע; אך לדעת פוסקים רבים, יתפלל ביחידות. 3. אם יספיק לומר 'ברוך שאמר', 'אשרי' ו'ישתבח', וקריאת שמע וברכותיה, לפני תפילת הציבור - יעשה כן. וראה להלן.

[שו"ע נב, א, ומשנ"ב א, ב, ו וז; וראה בו"מ דרשו, 9; וראה ביה"ל נג, א, ד"ה אין]

מי שאיחר לתפילה בבית הכנסת, באופן שאם יתפלל בסדר הרגיל - לאחר שיברך ברכות על נטילת ידים, אשר יצר, אלקי נשמה, וברכות התורה, ולאחר לבישת הטלית והתפילין - לא יספיק להתפלל שמונה עשרה עם הציבור, דינו כדלהלן: 1. אם לא יספיק לקרוא קריאת שמע בדקדוק ובכוונה, עם ברכותיה, לפני תפילת הציבור - יתפלל ביחידות. 2. אם יספיק לומר קריאת שמע

מהו סדר העדיפויות לדילוג בפסוקי דזמרה?

למזמורים הנוספים בשבת; ובין המזמורים הנאמרים בשבת, יש להעדיף את אמירת המזמורים 'השמים מספרים', 'לדוד בשנתו' ו'תפילה למשה'.

ואם לאחר שכבר דילג חלק מפסוקי דזמרה, נוכח לראות שיש לו זמן לאומרם - יש אומרם, שלא ישלימם, משום שאין לומר פסוקי דזמרה שלא כסדרם.

[שו"ע נב, א, ומשנ"ב ד; בו"מ דרשו, 2]

בהמשך לאמור: מי שאיחר לבית הכנסת, ויש לו זמן לומר חלק פסוקי דזמרה בנוסף על 'אשרי', יוסיף לפי סדר העדיפות הבא: 1. מזמור 'הללו א"ל בקדשו'. 2. מזמור 'הללו את ה' מן השמים'. 3. שאר מזמורי ה'הללוי'ה'. 4. 'ויברך דוד' (עד "לְשֵׁם תְּפָאֲרָתְךָ"). 5. מתחילת 'הודו', עד "וְלֹא יַעֲרִי כָּל חַמְתּוֹ", ולאחר מכן יאמר את הפסוק 'ה' הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאֵנוּ', ויתחיל אשרי. ובשבת - המזמורים הקבועים לאמירה ביום חול, קודמים

באילו מקרים נאמר דין הדילוג בתפילה?

ויש שהסתפק בדבר. ונחלקו הפוסקים, אם דין הדילוג אמור גם לגבי אשה המתפללת עם הציבור, או שמאחר והיא פטורה מתפילה בציבור, עליה להתפלל בסדר הרגיל.

ומנן 'כותיקין', שהתאחרו בתחילת התפילה, אינם רשאים לדלג מפסוקי דזמרה כדי להתחיל שמונה עשרה בשעת הנץ החמה, משום שאין לדלג בציבור.

[בו"מ דרשו נב, 1 ו 3]

דין הדילוג בפסוקי דזמרה כדי להתפלל עם הציבור, האמור לעיל, הוא רק במקרה שאין אפשרות להתפלל עם הציבור ב'מנין' מאוחר יותר, ללא דילוג. אך אם מדובר באדם שאיחר למקום תפילתו הקבוע, והשינוי למקום אחר עלול להפריע לכוונה בתפילה - יש אומרם, שידלג מפסוקי דזמרה.

מאידך, דין הדילוג אמור גם במקרה שהתפילה עם הציבור לא תהיה בשווה עם הציבור, אלא שיספיק להתפלל יחד עם הש"ץ;

* את פסוקי דזמרה יש לומר בנחת, ולא במרוצה, 'כמונה מעות', דהיינו, שלא ידלג על מילים והברות, ולא יבליען, אלא יאמר כל מילה והברה בשלימותן.
* בשבת וביום טוב, בערב פסח ובפסח, ובערב יום הכיפורים, אין אומרים מזמור לתודה. אולם, אם טעה והחל באמירתו, יאמר עד סוף המזמור.
* את הפסוק "פֹּתַח אֶת יָדְךָ וּמְשִׁבֵּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן" חובה לומר בכוונה. ואם אמרו שלא בכוונה, ישוב ויאמר מפסוק זה עד סוף המזמור, ואף אם נזכר בכך לאחר התפילה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אילו ספקות במראה האותיות מזכרעים על ידי ילד?

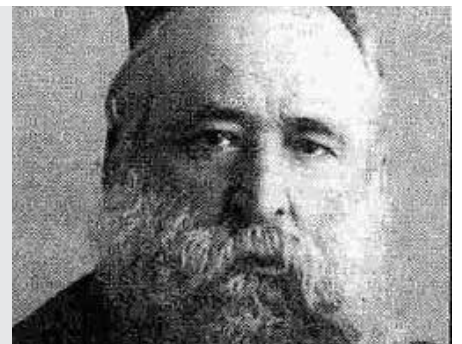
מכן נקטעה, או שנוצר מרווח באמצע הרגל, על ידי מחיקה, או על ידי נקב שנוצר בקלף (לאחר הכתיבה).
ודוגמה לספקות אלו: אות ו' ש'רגלה' קצרה ועשויה להראות כאות י'; אות ן' ש'רגלה' קצרה ועשויה להראות כאות ז'; אות ד' ש'גגה' אינו רחב דיו, ועשויה להראות כאות ז'.

כל אות של סת"ם, שקיים ספק לגבי אורכה או רוחבה, אם הוא בשיעור הנדרש וצורת האות עדיין קיימת, או שמא היא נראית כאות אחרת - יש להראותה לילד שאינו בקי בקריאה, כדי לבדוק אם הוא מזהה את האות, או מחליף אותה באות האחרת. וראה במקורות בנוגע לספקות נוספים המזכרעים על ידי ילד. ואם הילד מזהה את האות, הריהי כשרה אף אם נכתבה בתחילה בצורה זו, וכל שכן אם נכתבה בתחילה כדיון, ורק לאחר

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הלוח היומי

כ"ד אלול | רבי יחזקאל ב"ר מרדכי זלמן אברמסקי זצ"ל, אב"ד סלוצק, ר"י סלבודקא, בעל חזון יחזקאל

יארצייט:

תקע"ה: רבי יוסף משה ב"ר אלקנה זצ"ל, מזלוזין, בעל ברית אברהם.
תרל"ד: רבי יוסף ב"ר משה באב"ד זצ"ל, מטרנופול, בעל מנחת חינוך, משפט שלום ועוד.
תרל"ז: רבי מנשה מטלוב סתהון זצ"ל, מחכמי ארם צובה וראב"ד צפת, בעל מטה מנשה.
תרע"ח: רבי אברהם יוסף ב"ר אריה יהודה לייבוש איגרא זצ"ל, האדמו"ר מזשילין.
תרצ"ג: רבי ישראל מאיר ב"ר אריה זאב הכהן כגן זצ"ל, מראדין, בעל החפץ חיים, שמירת הלשון, משנה ברורה, אהבת חסד, חומת הדת, נדחי ישראל, ועוד.
תשי"ג: רבי בן ציון מאיר חי ב"ר יוסף רפאל עוזיאל זצ"ל, הראשל"צ, בעל שו"ת משפטי עוזיאל, חידושי עוזיאל ועוד.
תשכ"ד: רבי משה לייב ב"ר זאב שחור זצ"ל, בעל אבני שוהם, ובגדי כהונה.
תשל"ז: רבי יחזקאל ב"ר מרדכי זלמן אברמסקי זצ"ל, אב"ד סלוצק, ר"י סלבודקא, בעל חזון יחזקאל.

יארצייט רבנו ישראל מאיר ב"ר אריה זאב הכהן מראדין זצ"ל - ה"חפץ חיים"
הסליחות נתקנו לספר לה' שחטאנו?

ה"חפץ חיים" אמר: וכי הסליחות נתקנו כדי לספר להקב"ה שחטאנו? הרי לפניו גלוי וידוע הדבר יותר מאשר לנו, אלא העיקר שבאמירת הסליחות נקבל על עצמנו שלא נשוב לכסלה. ופעם אמר: אפילו אם נאמר מאה פעמים על חטא שחטאנו לפניך בלשון הרע וכו', כל זמן שלא נשתדל לתקן החטא במעשה, אינו מועיל כלל.

(הימים הנוראים במחיצת הח"ח עמ' 31 ושמייה"ל חובת השמירה פ"ח)

נשתדל להתבונן באלו דברים אנו נכשלים ולתקנם, ונזכור שאמירת סליחות בלא לתקן את החטא, אינה מועילה.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il